

การเกษตร4.0

ในยุคดิจิทัลต้องก้าวไปข้างหน้า

อย่างรวดเร็วเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

ในฐานะคนไทย ทุกคนต่างทราบกันดีว่า ภาคการเกษตรของบ้านเรานั้นมีความเข้มแข็งไม่แพ้ประเทศใดในโลก หากได้รับการส่งเสริมให้ถูกทาง ถูกวิธี ก็พร้อมที่จะเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย เพิ่มตัวเลข GDP ให้ขึ้นไปอยู่ในระดับที่ไม่น้อยหน้าใครได้แน่นอน

โดยในห้วงเวลานี้ความท้าทายในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทย คงไม่มีอะไรที่ต้องให้ความสำคัญไปกว่าการเปลี่ยนแปลงแบบติดจรวดของยุคดิจิทัลที่รุกคืบเข้ามาและปฏิวัติประเทศในแทบทุกด้านภาคการเกษตรไทยก็เช่นกันที่ได้รับโจทย์ว่าจะปรับทิศทางไปอย่างไรดีเพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคดิจิทัลเต็มรูปแบบ

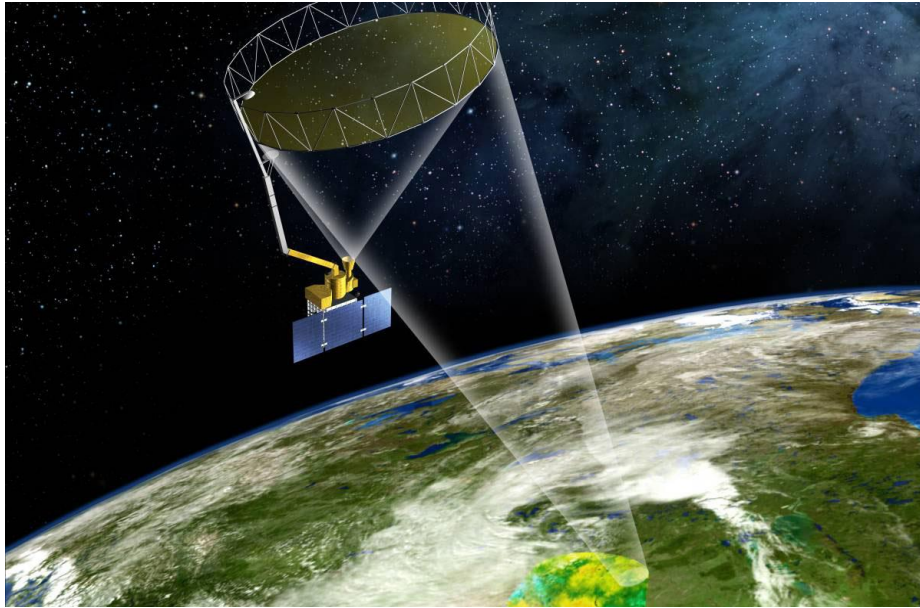
ที่ผ่านมาผู้เชี่ยวชาญหลายท่านมาให้คำตอบของประเด็นคำถามข้างต้นนี้ด้วยมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป และหนึ่งในผู้ที่ตั้งใจมานำเสนอแง่มุมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิวัติการเกษตรไทยให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลล่าสุดคือ คุณ ศุภชัย เจียรวนนท์ ประธานคณะผู้บริหารเครือเจริญโภคภัณฑ์และประธานคณะกรรมการบริหาร บมจ. ทรูคอร์ปอเรชั่น ผ่านบทความเรื่อง

ศุภชัย เจียรวนนท์

“การเกษตร ยุคดิจิทัล รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก” โดย ซีอีโอ ของเครือเจริญโภคภัณฑ์ได้เกริ่นและให้ข้อมูลอัปเดตของภาคการเกษตรไทยผ่านมุมมองของเขาก่อนว่า

“อนาคตของภาคเกษตรมีความสำคัญมากสำหรับประเทศไทย และในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ก้าวสู่ยุคดิจิทัล หรือ 4.0 เทคโนโลยีที่เป็น Mega Trend อันได้แก่ Biotech NanoTech Space Tech Robotic และ Digital ได้เข้ามาสร้างความเปลี่ยนแปลง (Disrupt) ไปทุกห้วงมทัญ้า ถึงเวลาแห่งการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่เว้นแม้แต่ภาคเกษตรของไทย”

ด้านแรก ดาวเทียมเพื่อการเกษตร (Satellite for Agriculture)

จะเป็นเทคโนโลยีเข้ามาเปลี่ยนโลกอย่างแท้จริง เพราะจะมาต่อย้ำให้รู้ว่าชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปแค่ไหน หลังจากมี Google Map ที่ ค้นหาสถานที่ ต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ ซึ่ง Google Map ก็จัดเป็นระบบ Satellite หรือดาวเทียมนั่นเองเพราะฉะนั้นถ้าเราไม่นำเทคโนโลยีดาวเทียมมาใช้ในระบบเกษตรก็เท่ากับว่าเราไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกแต่ถ้านำดาวเทียมเข้ามาใช้ในระบบเกษตรการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นมหาศาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะบอกได้ว่าที่ดินในพื้นที่นั้นเหมาะกับอะไรปัจจุบันระบบดาวเทียมสามารถถ่ายรูปได้ชัดถึงเฉดสีที่ระบุได้ถึงแร่ธาตุสภาพดินและความพร้อมของดินแค่นั้นในเวลาเดียวกันระบบดาวเทียมยังช่วยในการวางแผนเพาะปลูกที่แม่นยำรวมถึงการบริหารจัดการด้านการเก็บเกี่ยวและผลผลิตจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนแก้ปัญหา สินค้าเกษตรล้นตลาด และ การอุดหนุนราคาจากภาครัฐ

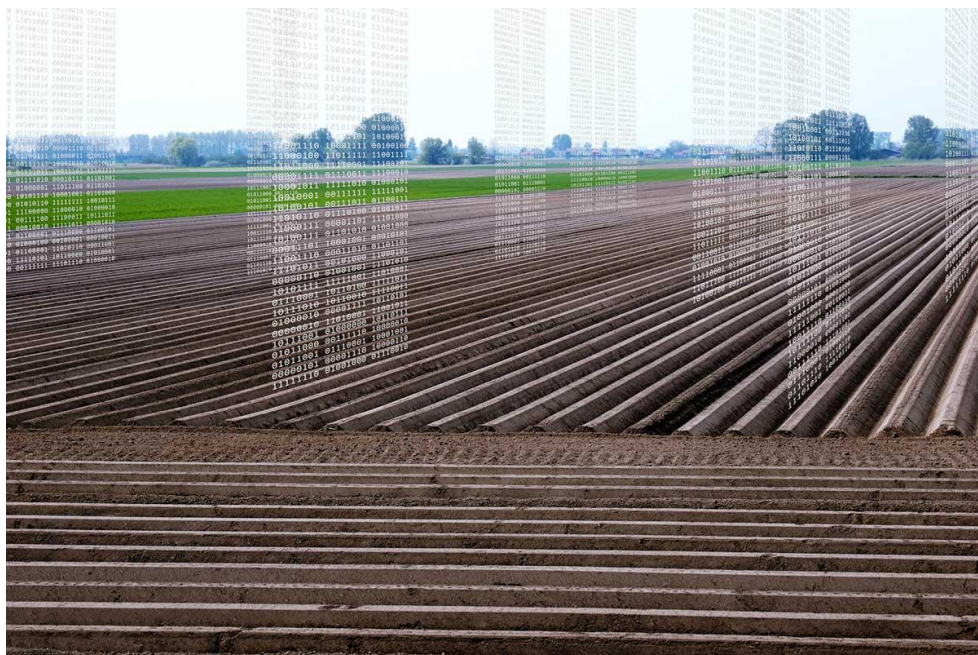
ด้านที่ 2 คือ การวางแผนจัดการพื้นที่ (Zoning, Geo Strategy vs Market)

เป็นอีกแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นและสร้างความเปลี่ยนแปลงให้ภาคเกษตร การวางแผนจัดการพื้นที่หรือโซนนิ่งพื้นที่เพาะปลูกให้เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์และความต้องการของตลาดจะทำให้ประเทศไทยมั่งคั่งเกษตรกรร่ำรวย เช่น การวางโซนนิ่งปลูกมะพร้าว เพื่อรองรับความต้องการของตลาดในเมืองจีน ซึ่งในชีวิตประจำวันนิยมดื่มน้ำมะพร้าวมากขึ้น แต่ในจีนไม่มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว เป็นต้น

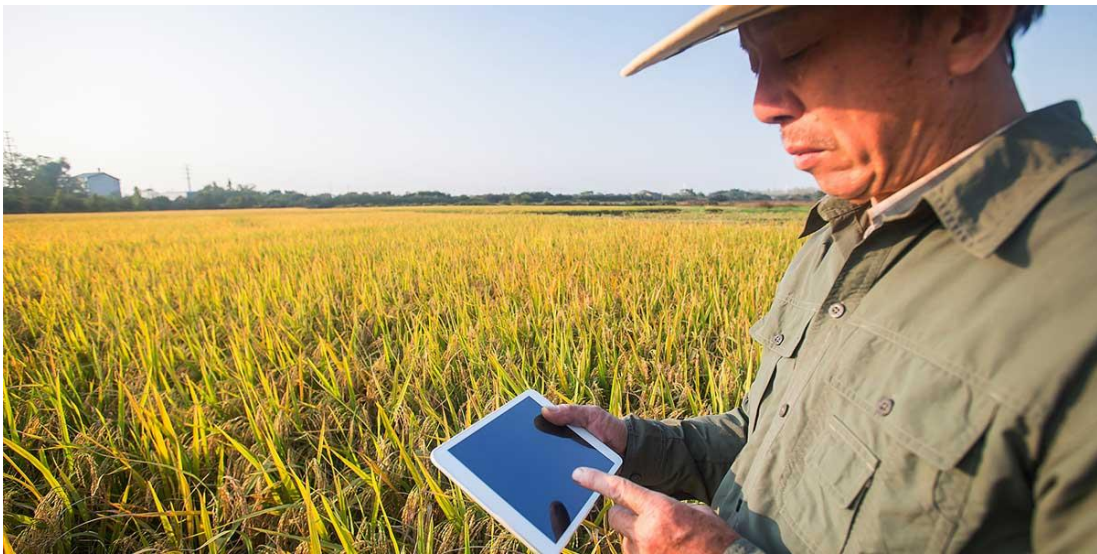
ด้านที่ 3 คือ การบริหารจัดการน้ำโดยใช้นวัตกรรม Internet of Things หรือ IoT (Water Management and IoT)

เนื่องจากน้ำ หรือ ระบบชลประทาน ถือเป็นหัวใจในการพัฒนาภาคเกษตร และสาเหตุที่เกษตรกรไทยส่วนใหญ่ที่ยังยากจนก็เพราะมีปัญหาเรื่องน้ำ ทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่ดี หากสามารถนำนวัตกรรมการจัดการน้ำมาช่วยวางแผนการทำการเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ก็จะช่วยแก้ปัญหาได้ เช่น ปัจจุบัน เครื่องเจริญโภคภัณฑ์ และทรู ร่วมกับสทน.พัฒนาอุปกรณ์วัดระดับน้ำ โดยใช้ IoT มีเซ็นเซอร์และพลังงานลมเพื่อสื่อสารให้รู้ถึงระดับน้ำในพื้นที่เกษตรต่างๆ สามารถบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

ด้านที่ 4 เป็นเรื่องของ การพัฒนาเมล็ดพันธุ์และดิน หรือ Seed and Soil

เพราะการเกษตรจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีเมล็ดพันธุ์และดินที่ดีเหมาะกับการเพาะปลูก การเตรียมดินมีความสำคัญถือเป็นเกษตรอุตสาหกรรมในยุคใหม่ ถ้าไม่เตรียมดินให้เหมาะสม ผลผลิตก็จะได้ตามที่ต้องการแข่งขันกับต่างประเทศไม่ได้ ปัจจุบันเรากำลังนำเทคโนโลยีในการปรับปรุงดินแล้ว โดยส่วนใหญ่จะทำในไร่นาหรือฟาร์มที่มีขนาดใหญ่ที่เรียกว่า Mega farming แต่ในเมืองไทยขนาดของไร่นาเป็นแปลงเล็ก หากต่างคนต่างทำจะมีต้นทุนสูงมาก ถือเป็นอีกประเด็นสำคัญที่จะทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาจัดการเพื่อช่วยเกษตรกรไทย

ด้านที่ 5 การรับจ้างการทำเกษตรกับการทำการเกษตรพันธสัญญา (Services & Smart Farming vs Contract Farming)

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลก แนวโน้มการเกษตรยุคใหม่จะเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ หรือ **Mega Farming** ในต่างประเทศถ้าเป็นแถบยุโรปจะทำเกษตรรูปแบบ “สหกรณ์” (Co-Op) โดยความสำเร็จเกิดขึ้นจาก **Entrepreneur Spirit** ของผู้นำสหกรณ์ ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทย ส่วนในสหรัฐอเมริกาประสบความสำเร็จจาก “เกษตรพันธสัญญา” (Contract Farming) และ Mega farm เพราะสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีการตลาดและการบริหารจัดการจำนวนเกษตรกรลดลงโดยถูกดูดซับไปยังอุตสาหกรรมต่างๆ และการบริการทำให้ไม่เกิดปัญหาสังคมเนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศขนาดใหญ่

แต่สำหรับประเทศไทยการพัฒนาภาคเกษตรให้ก้าวไปกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยนำระบบสหกรณ์และหรือเกษตรพันธสัญญามาใช้อาจจะมีปัญหา โดยเฉพาะระบบเกษตรพันธสัญญา เนื่องจากประเทศไทยมีขนาดเล็ก การอพยพหรือย้ายแรงงานภาคเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอื่นๆ หรือ การบริการอาจไม่สามารถรองรับได้อย่างพอเพียง ด้วยเหตุนี้จึงเกิดแนวคิดใหม่โดยนำระบบ Social enterprise หรือ วิสาหกิจชุมชน เข้ามาเป็นโมเดลที่ให้เกษตรกรเป็นผู้ถือหุ้น สร้างสรรค์ธุรกิจใหม่ที่เรียกว่า Service Farming หรือ Smart Farming ขึ้นมาทดแทน สามารถตอบโจทย์ความยั่งยืนให้กับเกษตรกร และยังสามารถสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เป็น Start up อีกด้วย

ด้านที่ 6 คือ การตรวจสอบย้อนกลับ และเครือข่ายการเก็บข้อมูล (Traceability vs Blockchain)

สำหรับภาคการเกษตรนั้นสามารถกล่าวได้ว่า การตรวจสอบย้อนกลับ เป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่และสำคัญมากในยุค 4.0 ที่กล่าวกันว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนโลก ปัญหาของภาคเกษตรที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหลายเรื่องเกิดจากการขาดเรื่องการตรวจสอบย้อนกลับ เช่น ปัญหาประมงไทย เป็นต้น ต่อไปก็จะเกิดวิทยาการใหม่ที่เรียกว่า **Blockchain** หรือเครือข่ายการเก็บข้อมูลจะมีการส่งต่อข้อมูลแบบใหม่รู้ได้ถึงที่มาที่ไปสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาอาหารและสร้างความโปร่งใสในการผลิตที่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมากตลอดห่วงโซ่อาหารเป็นไปตามภายใต้หลักการสากลเพื่อได้สินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน

ด้านที่ 7 การเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตร ด้วยการแปรรูปการสร้างแบรนด์อาหาร

และการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเจาะตลาดสุขภาพและความงาม

(Commodity to Process and Branded Food to Innovate in Health and Beauty)

สินค้าเกษตรของไทยนั้นเป็นที่ยอมรับในเรื่องคุณภาพ แต่ยังคงขาดเรื่องการเพิ่มมูลค่า การสร้างแบรนด์และการสร้างสรรค์นวัตกรรม รวมถึงการแปรรูปสินค้าเกษตรไทยซึ่งจะช่วยเสริมศักยภาพสินค้าเกษตรไทยให้ไปไกลถึงระดับโลก ทั้งนี้มหาวิทยาลัยซึ่งมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและภาคเอกชนซึ่งมีความสามารถทางการตลาดและการสร้างแบรนด์ควรร่วมมือกันเพื่อเสริมศักยภาพให้กับสินค้าเกษตรของไทย

ด้านที่ 8 คือ การวิจัยและพัฒนาด้านเกษตรและอาหาร (R&D Agro and Food as Regional and Health Technology)

ประเทศไทยจะก้าวไกลจะเป็นแผ่นดินทองด้านเกษตรในยุค 4.0 ได้จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการวิจัยและพัฒนา จะต้องดึงคนเก่ง (Talent) ระดับโลก เชิญนักวิทยาศาสตร์ระดับโลกด้านไบโอเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเกษตรและอาหารเข้ามาในเมืองไทย เพื่อช่วยในการ Transform ด้านการเกษตรของประเทศไทยให้รับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและที่สำคัญต้องทำให้เมืองไทยเป็นศูนย์กลางด้านการวิจัยและพัฒนาด้านเกษตรและอาหารในภูมิภาคให้ได้

บทสรุปที่ คุณศุภชัย เน้นย้ำว่า ต้องทำให้เกิดขึ้นให้ได้ นั่นคือ ความยั่งยืนและการใช้ที่ดิน (Sustainability & Land Use)

โลกในยุคใหม่ที่เรียกว่า 4.0 ขับเคลื่อนโดยคนรุ่นใหม่ que เชื่อในเรื่องความยั่งยืน ทุกคนต้องการเห็นความยั่งยืน นี่คื มุมมองของโลก องค์กรระดับโลก คนเก่งระดับโลก ทุกคนต่างตระหนักถึงความยั่งยืน องค์กรมีกำไร แต่ไม่มีเป้าหมายด้านความยั่งยืน ก็จะไม่ยั่งยืนในที่สุด ดังนั้นในการพัฒนาภาคเกษตรไทยจะต้องยึดหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เติบโตอย่างยั่งยืนไปพร้อมกับทุกภาคส่วน รักษาสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โลกใบนี้อยู่ได้อย่างมีความสุข

ที่สุดแล้ว มุมมอง การเกษตร 4.0 ในฐานะผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ในการบริหารองค์กร ซึ่งอยู่คู่กับภาคเกษตรกรรมไทยมาเป็นเวลาหลายสิบปีเนื้ น่าจะช่วยเปิดมุมมองให้ทั้งปัจเจกบุคคล ที่เป็นเกษตรกร เหล่า SMEs ผู้ประกอบการรายเล็ก รายใหญ่ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการเกษตรของไทย ให้ตระหนักถึงการปรับตัวที่จำเป็นเพื่อให้การเกษตรไทยอยู่รอด และ รุ่งได้ในยุคดิจิทัลอย่างภาคภูมิ

ที่มา : เรียบเรียง จาก สรุปเนื้อหาจากการบรรยายพิเศษของนายศุภชัย เจียรนวนนท์ ประธานคณะผู้บริหาร เครือเจริญโภคภัณฑ์ และประธานคณะกรรมการบริหาร บมจ.ทรู คอร์ปอเรชั่น ในหัวข้อ New Technology of Agro Industry to Serve Global Demands หลักสูตร BRAIN รุ่นที่ 2 จัดโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2561 ณ โรงแรมเรเนซองส์ราชประสงค์

https://www.salika.co/2018/05/19/cp_digital_agriculture-2018/